

Lesson 31

Sultan Misirin: Sine TUHAN Maniya'in?

Paglappas 4-7

Assalamu alaikum me' bagayku mapakalehin. Tiya' ku katakdilan we' Tuhanin magaka-aka si ka'am. Iye Tuhan po'on kasanyanganin. Kabaya'annen, we' kēmon me' a'ahin tasabutde duk maglilla' nuhut lān bakas minemesnen, supaya a'ahin makajari kinimatan bentel we' ne duk supaya siye sinakup dem kasanyanganne te'edin salama-lama. Sinna kami we' makajari kami magpakale balik si ka'am ellew inin programabi inēnan “*Lānin duk a'ahin manjari bentel si matahan Tuhan*”.

Ellew inin pasōng ne kite bi si istori sabab **Nabi Musa duk me' a'a Isra'elin la'i si Misir** sinulat dem jūd kaduwe dem Kitab Tawrat. Bakas kalete si me' lesson dehelluhin bang sa'ingge bininasa me' bangsa Isra'elin we' sultan Misirin, hinangne siye banyaga'ne. Saguwa' niya' gara' Tuhanin we' ganti'anne mala'at hininang we' sultanin. Gara' Tuhanin we' Nabi Musa, dembuwa' iye me' a'a Isra'el, subey timbulne me' a'a Isra'elin amban antanan sultan Misirin.

Bakas takaleta ne we' Nabi Musa inin tinolo'an si kēmon kata'u lahat Misirin. Pag ampatpū' tahun ne umul Nabi Musahin suleyanne nabangan me' a'anen sabab di hinangannen. Saguwa' me' hinanganne miya'an ka'ujudannen problema ekka. Bu Nabi Musa lahi amban sultanin duk patapuk dem kapaslangan bulak lunglun, lahat toho' manamal. Nesessita we' tasabut Nabi Musa we' amban dinen, manusiya' hadja iye kuwe' me' sinduwehin bu ga' niya' basagne meluwas me' a'a Isra'elin bang duma'in iye inurungan balakat we' Tuhanin. Hangkan patenna' Nabi Musa dem lahat kapaslangan toho' manamal dem ampatpū' tahun magipat panenan bili-bili meto'anen.

Dembuwa' ellew, **pag walumpū' tahun ne umul Nabi Musahin, pabagala Tuhanin si iye** dem kayat ebbut si tengnga' po'on kayu-kayu **la'i si higad punu inēnan Horeb**. Kayat kayuhin saguwa' ga'i kakan ebbut. Pag takite we' Nabi Musa, ulali' iye manamal. Pag patapit iye masti'anne, takalene suwala Tuhanin magpa'in, “*Aku Tuhan pagtuhanan we' kapapu'annun Ibrahim duk si Ishak duk si Yakub.*” Migpid si Musa hawal talewnen duk ga' iye makatawakkal mayam pī. Ubus pa'in Tuhanin, “*Luwasanun tehempa'nu iyan pegge' bulak panengehannu iyan*

bulak sutsi. Bakas takiteku ne kabinasahan me' a'akun la'i si Misir. Takaleku pagtāringde hawa panigpit siyehin. Duwa'i ku pitu maluwas siye. Na, pī ne kew. Da'akte kew pī hap Misir."

Na, kuwe'itu batsate ne amban dem Kitab Tawrat duk kata'uhante bang ine pe pina'in Tuhanin pu Nabi Musa duk da'akne iye pī si sultan Misirin. Si kapitulu tellu takaleta we' nanggup Tuhanin nuhutan Nabi Musa duk ngurungan iye kapatut duk kata'u missā si sultan Misirin duk si me' a'a Isra'elin. Saguwa' si kapitulu ampat kitete du we' tinalaw Nabi Musa hap pī.

Si jūd Paglappas, kapitulu ampat, pa'in Kitabin:

(Paglappas 4) ¹ Nambung si Musa pa'inne, "Sa'inggeku bang ga'i siye kahagad duk pakale si aku duk kaw pa'inde, 'Ga' du pabagala TUHANIN si ka'u?" ² Pa'in Tuhanin si iye, "**Ine inantanannu iyan?**" Nambung si Musa, "Tungkud." ³ Pa'in Tuhanin, "Lebbahanun tungkudnu iyan diyata' bulak." Pag lebba si Musa magtawus manjari sawe, duk magubas iye lahi amban sawehin. ⁴ Ubus pa'in Tuhanin si iye, "Siggewun si engkone." Pakulawat si Musa niggew sawehin duk magtawus manjari tungkud balik diyata' tanganne. ⁵ **Pa'in Tuhanin, "Pakitehanun iyan si me' bangsa Isra'elin supaya kahagadde we' bakas ku pabagala si ka'u, aku TUHANIN, Tuhan kapapu'anden – Tuhan pagtuhanan we' Ibrahim, si Ishak duk si Yakubin."**

¹⁰ Pa'in si Musa si TUHANIN, "O Tuhan, ga'i ku pandey missā kemuwe kadiki'kun duk sampay tiya' ne kew missā si aku dara'akannun. Engnge' ku duk tiggel luma'us bissākun." ¹¹ Pa'in TUHANIN si iye, "**Sine mangurungan a'a behehin?** Amban sine hangkan a'ahin bisu atawa umew? Amban sine hangkan a'ahin ngite atawa pessek? Duma'in ke amban aku, TUHANIN?" ¹² Na, kuwe'itu pī ne kew; tabangante sa' kew missā duk tolo'ante kew bang ine subey pina'innun." ¹³ Saguwa' pa'in si Musa, "O Tuhan, pabuyu'-buyu' ku si ka'u, nganda'ak ne kew a'a seddili harap pī." ¹⁴ Manjari astel manamal TUHANIN pu si Musa duk pa'inne, "Sa'ingge bang pungtina'inun si **Harun**, tubu' si Lebi? Kata'uhanku iye pandey missā. Si lān ne iye nampang ka'u bu sinna iye iyan bang kew kitene. ¹⁵ Missā kew iyan si iye duk urungannu iye bissā bang ine subey pina'innen; **tabangante ka'am duwangan missā duk tolo'ante ka'am bang ine subey hininangbin...** ¹⁷ Bo'ohun tungkudnu inin diyata' tangannu supaya iyan gunanu hinang tanda' meke'ulali'."

¹⁸ Ubus inin balik si Musa pī si meto'anen si Jetro duk pa'inne, "Ma'id ne ku balik pī si me' a'akun si Misir mayaman siye bang hāp pe ke siye duk bang ellum pe ke." Pa'in si Jetro, "Awe', pī ne kew, duk

karayaw hāp kew hadja.”¹⁹ Na, bakas missā TUHANIN pu si Musa la'i si Midiyan, pa'inne, “Balik kew pī hap lahat Misir, pegge' kēmon me' mamabaya' mamapatey ka'uhin ubus ne matey.”²⁰ Hangkan bino'o we' si Musa andanen duk duwe anaknen duk pinasakey siye diyata asnu duk pī ne iye **balik tudju Misir**. Duk bo'one tungkud Tuhanin si tanganne.²¹ Pa'in Tuhanin isab si iye, “Bang tekka kew la'i si Misir, subey te'ed pakitehannu si harapan sultan Misirin kēmon me' hinangan meke'ulali'in. Bakas urungante ne kew kapatut maghinang sa miya'an...”²² Ubus pa'inun si sultanin, ‘Inin pa'in TUHAN Maniya'in: Bangsa Isra'elin du kuwe' anakku sakahin,²³ bu da'akte kew, maluwas me' anakkun supaya siye pī numba aku.’”

²⁷ Pa'in TUHANIN pu si Harun, “Pī kew hap lahat kapaslangan toho' manamal nampang si Musa.” Hangkan pī iye nampang si Musa la'i si punu Tuhanin duk inūk iye we' ne.²⁸ Ubus inakahan si Harun we' si Musa sabab kēmon bakas dina'ak TUHAN binissā si iyehin, duk sabab kēmon hinangan meke'ulali' dina'ak pinakitehan si iyehin.²⁹ [Pag tekka siye si lahat Misir] **dina'ak magtipun we' si Musa duk si Harun kēmon bahi' me' bangsa Isra'elin**,³⁰ duk inakahan siye we' si Harun kēmon bakas binissā TUHAN pu si Musahin. Pinakitehan isab si me' a'ahin me' hinangan meke'ulali'in,³¹ bu kahagad siye. Na, **pag kalede we' ma'ase' TUHANIN si siye duk bakas kitene kasigpitanden, pasujud siye duk magsumba**.

(Paglappas 5)¹ Ubus inin, hap pī si Musa duk si Harun si sultan Misirin duk pa'inde, “Inin pina'in TUHAN Maniya'in, iye pagtuhanan we' me' bangsa Isra'elin, pa'inne, **Duhulanun me' a'akun paluwas amban lahatnu pī si lahat toho' manamal supaya siye magkādja'an si aku la'i.**”² Pa'in sultanin, “**Sine TUHANIN**, bu we'ey ku subey kahagad si iye duk nganda'ak bangsa Isra'elin tahala'? **Ga'i kata'uhanku TUHANIN duk ga'i duhulanku me' bangsa Isra'elin paluwas!**”

Padeheng ne dahu' kite bi. Takaletе we' missā Tuhanin si sultanin palabey amban Nabi Musa duk Nabi Harun. Kahagad ke sultanin si lapal amban Tuhanin? Ga'i, ga' kahagadne! Takalebi ke bang ine sambungnen pu Nabi Musa duk Nabi Harun? Pa'inne, “**Sine TUHANIN**, bu we'ey ku subey kahagad si iye duk nganda'ak bangsa Isra'elin tahala'? **Ga'i kata'uhanku TUHANIN duk ga'i duhulanku me' bangsa Isra'elin paluwas!**”

Bang sultanin, ga'i kata'uhanne TUHAN Maniya'in. Sultanin duk kēmon a'a Misirin **niya' āgamade**, saguwa' **ga'i kata'uhande Tuhanin**. Iye hadja kabaya'anden nuhut āgama kapapu'anden. Ga'i siye mabaya' ta'u sabab Tuhan ma'ellumin duk mato'ohin – Tuhan pagtuhanan we' Nabi Ibrahim, si Ishak duk si Yakub. Bang sultanin duk me' a'a Misirin

ngandel si addatden, si tuhan-tuhanden, me' anting-antingden duk me' nakura' āgamaden, saguwa' ga'i siye ngandel si **TUHANIN duk si Lapalne Salama-lamahin.**

Batsate si kapitulu ennem:

(Paglappas 6) ¹ *Manjari, pa'in TUHANIN pu si Musa, “**Kuwe'itu kitenu du iyan bang ine pinatekkaku si sultanin:** Pakitehanku si iye balakatku mahadjehin supaya siye duhulanne paluwas; [pesōng pe] sabab balakatku mahadjehin luhuranne du siye amban lahatne.”* ² *Pa'in Tuhanin isab pu si Musa, “**Aku TUHAN Maniya'in.**”* ³ *Bakas pabagala ku pu si Ibrahim, si Ishak duk si Yakub bu kata'uhande we' aku Tuhan Mabalakatanin. Saguwa' ēnkun TUHAN Maniya'in ga' patampalku si siye.* ⁴ *Hinangku isab janji'ku si siyehin dangan-dangan we' pangurungku si siye duk tubu'den lahat Kana'anin, bu masa miya'an patenna'anden la'i saguwa' ga' pagdapu'de.* ⁵ *Na, takaleku isab dahingan me' a'a Isra'elin pegge' binanyaga' siye we' me' a'a Misirin, duk ta'essebku janji'kun.* ⁶ *Hangan akahanun me' bangsa Isra'elin me' bissāku inin, “**Aku TUHAN Maniya'in,** leppahante ka'am amban pamalubagan ka'am we' me' a'a Misirin. Paluwaste ka'am amban pamanyaga'an ka'amin duk timbulte ka'am sabab balakatku mahadjehin bang patekkaku mulka' si lahat Misirin.* ⁷ *Hinangte ka'am a'a suku' si aku, bu aku du pagtuhananbin. Manjari kata'uhanbi du we' aku TUHAN Maniya'in, Tuhanbin, bu aku iye mamaluwas ka'am amban bangsa Misir mamanyaga' ka'amin.* ⁸ *Bu bo'ote du ka'am si lahat bakas sinapahanku pu si Ibrahim, si Ishak duk si Yakubin. Pangurungku ka'am lahat iyan duk ka'am ne dapu'nen. **Aku TUHAN Maniya'in.**”*

(Paglappas 7) ⁴ *“**Ga'i du iyan pakale si ka'u sultan Misirin.** Ubus patekkaku si bangsa Misir hukumanku mahadjehin duk paluwasku du me' bangsa, me' a'akun, amban lahat miya'an.* ⁵ *Ubus bu kata'uhan me' a'a Misirin du we' **aku TUHAN Maniya'in** bang takitede du balakatku duk we' paluwasku me' bangsa Isra'elin amban lahatde.”* ⁶ *Na, si Musa duk si Harun, hinangde kēmon bakas panganda'akan TUHAN siyehin.* ⁷ *Masa miya'an pamo'ode magbissā si sultan Misirin, walumpū' tahun ne umul si Musahin duk walumpuktellun tahun ne umul si Harunin.*

Kitete ne we' maggara' Tuhanin ngahukum sultanin duk me' a'a Misirin duk hukumanne mabalakatanin. Pegge' bentel Tuhanin, maksudnen we' tumbasanne me' a'a Misirin sabab paminasade me' a'a Isra'elin diyalem hatusan tahunin. Mabaya' isab Tuhanin makitehan langkewnen duk balakatnen sabab me' hinangan meke'ulali' hininangne

mapalabey amban Nabi Musahin. Sabab me' hinanganne miya'an, pakitehan Tuhanin si me' a'a Misirin duk si kēmon dunya, we' **TUHAN Maniya'in, iye mamissā pu Nabi Ibrahim, si Ishak, si Yakub duk Nabi Musa, iye Tuhan ma'ellumin duk mato'ohin!**

Bakas ta'ayate ne we' Tuhan Mama'ase'in ga'i mabaya' we' niya' matey duk pasape' amban iye. Kabaya'annen we' kēmon a'a magsusun, lebbahande hinangande mala'atin duk kata'uhande duk teyima'de mabennalin. Hangkan maggara' iye maghinangan hinang meke'ulali' supaya bugtu' lapalnen pinasampay we' Nabi Musa. Mabaya' **TUHANIN** we' kēmon a'ahin **kata'uhande duk ga'i ne magduwe-duwe** we' Tuhanin mamissāhin pinalabey amban Nabi Musa, iye **Tuhan dembuwa'-buwa' mato'ohin!**

Subey ta'essebte we' la'i si Misir niya' hatusan me' limbagan bu tapikil me' a'a Misirin we' iyan tuhan-tuhanden. Saguwa' kabaya'an Tuhanin we' kata'uhande we' dembuwa' hadja Tuhan mato'ohin. Kabaya'an Tuhanin we' kata'uhande we' **dembuwa' Tuhan mato'ohin, iye du Tuhan bakas ngajanji' pu si Nabi Ibrahim, si Ishak duk si Yakub** – nanggung iye we' hinangne siye bangsa duk amban bangsade iyan paguwa' me' nabihin, Kitabin duk Manimbul dunyahin.

Saguwa', sultan Misirin ga'i bisan mabaya' ngata'uhan Tuhan dembuwa'-buwa'in duk mato'ohin. Hangkan pag missā Tuhanin si sultanin palabey amban Nabi Musa duk Nabi Harun, nambung sultanin, pa'inne, *“Sine **TUHANIN**, bu we'ey ku subey kahagad si iye duk nganda'ak bangsa Isra'elin tahala'? Ga'i kata'uhanku **TUHANIN** duk ga'i duhulanku me' bangsa Isra'elin paluwas!”* (Paglappas 5:2)

Bennal du bissā sultanin we' ga'i kata'uhanne **TUHANIN!** Ga'i te'ed kata'uhanne Tuhan mangajanji' pu si Nabi Ibrahim, si Ishak duk si Yakub salama-lamahin. Niya' **āgama** sultanin, saguwa' ga'i iye **magkinata'u duk magtuhut** duk Tuhanin. Tuwas atey sultanin si bissā mabennal amban Tuhan dembuwa'-buwa'in duk mato'ohin. Hangkan ga'i du hinangne ine lapal amban Tuhan pinasampay we' Nabi Musa duk Nabi Harunin.

Sampay kuwe'itu me' a'a me' ekkahin tu'u si dunya nuhut lān kuwe' sultan miya'an. Missā siye sabab Tuhanin, saguwa' ga'i asipde Lapal **TUHANIN**. Hangkan, **ga'i kata'uhande Tuhanin**. Niya' kata'uhande sinduwe **sabab Tuhanin**, saguwa' ga'i te'ed kata'uhande **Tuhanin**. Niya' **āgamade** pamusaka' siye we' kapapu'anden, saguwa' ga'i siye **magkinata'u duk magtuhut** duk Tuhan ma'ellumin iye bakas mapabagala pu si Nabi Musahin.

Bang ka'u? **Kata'uhannu TUHANIN?** Kata'uhannu te'ed bang ine bakas pina'inne pinalabeyne amban nabinen? Bakas ke te'ed pihanu mato'ohin diyalem Sulat me' Kanabihanin? Kata'uhannu ke te'ed **TUHAN Maniya'in?** Malasa ke kew si iye dembūs-būs ateynun? Mabaya' ke kew

kahagad duk nuhut iye? Atawa tuhutnu hadja āgama kapapu'annun kuwe' sultan Misirin masaley?

Ah, me' bagayku kalasahanku, karayaw ga' niya kite bi, bisan dembuwa', kuwe' sultan masaley ga'i ngatu pakale duk kahagad si Lapal Tuhan Salama-lamahin! Pakale ka'am si Lapal Tuhan inin: ***“Me' pagkasiku, subey ka'am pahatul-hatul te'ed kaw niya' ka'am lu'u la'atan pagateybin, duk ga'i kahagad duk teyikutanbi ne Tuhan ma'ellumin!”*** (Hibrani 3:12) Ellew inin bang takalebi suwala Tuhanin, da'a patuwasun bi ateybin kuwe' sultan masaley, pa'inne, *“Sine TUHANIN, bu we'ey ku subey kahagad si iye?”*

Na, hāp isab bakas pakale ka'am ellew inin. Bang amban kahandak Tuhanin pala'uste istori inin si programa balik. Payamante sa' bang ine hinang Tuhanin si sultan Misirin duk a'anen supaya kata'uhande we' iye TUHANIN!.....

Karayaw iledjiki'an ka'am we' Tuhanin sasangbi mikil-mikil sabab inin amban dem Kitab Masutsihin:

“Bang takalebi suwala Tuhanin ellew inin, da'a patuwasun bi ateybin!” (Hibrani 3:15)

Wassalam